

Discussie rondom 'gehaktmolen van IJmuiden' beslecht?

Grootste gemaal van Europa

Gemaal IJmuiden is het grootste gemaal van Europa en houdt de brede regio rond Haarlem en Amsterdam droog. Het gemaal stamt uit 1975 en voert met haar zes 'super-pompen' jaarlijks ongeveer drie miljard kubieke meter water af. Dat is ongeveer de helft van de totale afvoer, het overige deel gaat via de spuilsluizen. Het gemaal wordt steeds belangrijker, vanwege een toename van periodes met extreme neerslag en de stijgende zeespiegel.

Dodelijk voor paling

Het gemaal verpompt niet alleen water, er komen ook heel veel vissen doorheen. Voor schieraal (volgroeide paling) is IJmuiden één van de belangrijkste uittrekpunten in Nederland; jaarlijks trekken hier circa 100.000 schieralen langs. Uit onderzoek blijkt dat bijna één op de drie schieralen via het gemaal naar buiten gaat, de overige gaan via de (spui)sluizen. Helaas bleek al in 2008 dat de schroefpompen van het gemaal niet visveilig zijn. Bij schieraal sterft 43% direct en

vele lopen verwondingen op. Jaarlijks gaat het om meer dan 10.000 schieralen. Het is daarmee het dodelijkste knelpunt voor schieraal in Nederland.

Visveiligheid prioriteit?

Vervanging van pompen biedt de mogelijkheid om deze visveilig te maken. Dit is in 2021 ook politiek bekrachtigd via moties die zijn onderbouwd met onderzoeksgegevens van RAVON. In IJmuiden stammen een aantal pompen nog uit 1975. Deze hebben een levensduur van 50 jaar en hun vervanging is gepland rond 2025. In 2020 raakte echter al één van de pompen defect waarna, tot ieders verbazing, in 2022 exact hetzelfde dodelijke pomptype werd besteld. RAVON is toen in gesprek getreden met Rijkswaterstaat over de aanpak voor de overige pompen. Er bleken nog geen plannen te bestaan om de visveiligheid bij renovatie te verhogen. Grote belangen rond waterveiligheid en de complexe bestaande situatie werden als redenen aangedragen waarom visveiligheid wellicht een onhaalbaar streven zou zijn.

Breed draagvlak voor einde gehaktmolen

In 2023 heeft RAVON de zorgen rond Gemaal IJmuiden breed onder de aandacht gebracht. Dit leidde tot veel media-aandacht over de 'Gehaktmolen van IJmuiden' en een overweldigende steun vanuit de hele samenleving. Naar aanleiding hiervan is in de Tweede Kamer met een ruime meerderheid een motie aangenomen om het gemaal 100% visveilig te willen maken. De minister heeft daarop een 'uiterste inspanningsverplichting' toegezegd. Uit een recente update van Rijkswaterstaat blijkt dat er in 2024 gewerkt wordt aan scenario's voor renovatie, waarbij gestreefd wordt naar meer dan 95% visveiligheid, met een minimale eis van meer dan 80%. Implementatie van een te kiezen voorkeursscenario kan nog vijf jaar in beslag nemen. RAVON blijft, in het belang van de vissen, de ontwikkelingen nauwgezet volgen.